

Sjätte roten, tomt 44

Kvarteret Köpmannen

Artonde roten 1637–57h

Köpmangatans norra sida

Nionde roten 1657h–70

öster om östra hamnen

Jockum snicker: 1637: 2 mtl

Torsten Larsson, troligen = Torsten i Steken båtsman omtalad efter 1643, R18

1642: 2 mtl. Med inhyses folk 1643: 3 mtl, 1644, 1646, 1648: 1 mtl, 1647, 1649–55: 2 mtl

Torsten Larsson (ev Olofsson) i Steken vände sig i kämnärsrätten i Göteborg den 30.3.1653 och 7.6.1654 mot *Ragnilla Rasmussis i Steken* (by i Angereds socken, Vättle härad, Älvsborgs län). Ragnilla Rasmussis hade givit fullmakt till *fordom befallningsman Jöns Hansson* i Hovås att skaffsköta 1/10 part i halva skattegården i Steken som Ragnillas sal mor hade köpt av Torsten Larssons far.

Lars i Steken 1651

.Clemet Marbo (1649 hos Torsten i Steken)

1644:4, 1645, 1647, 1651: 1 mtl, 1646, 1648–49, 1652: 2 mtl

Sven såger botzman, Sven Cronans båtsman

1642, 1646, 1648: 2 mtl, 1644, 1647: 1 mtl Erna Sven sågares köpte 1637 hus av Jöns Pedersson

Bengt hos Sven såger R18 1644, 1648: 2 mtl

Sven Olofsson R18 1642: 2

Anders Winbo 1672

Anders vävare 1673

Per Andersson Hising båtsman

eller *Per i Tingstad* (1681)

1666–81 M1678 1 tomt

Gustavi tomtöreslängd 1670–78 1 tomt, 1679–81 2 tomter.

1678 köpte Per Andersson Hising *Lars i Bångegårdens* gård öster om hans egen gamla. Den 29.4.1686 resolverades det, att Per i Tingstads arvingar skulle få sälja sina skeppsparter för 100 rdr ”och voro sonen Olaus talande för sig och systemen och Börge Olofsson på Donsö på sin pupills vägnar”.

Den 8.3.1686 avgjorde rätten ett mål mellan Peder Andersson Hising arvingar å ena sidan och *Jonas Wågehals* och *Peder Svensson Bogrens änka Annika Ambjörnsdotter* å andra sidan. Det bestämdes, att sedan gäld och skuld hade betalats i boet efter Peder Andersson Hising (före ho-

nom) avlidna hustru Kerstin Svensdotter Hijsing skulle resten delas lika mellan Peder Andersson(s?) och hustruns arvingar. Peder Svensson Bogrens och Annika Ambjörnsdotters omyndige son kunde inte räkna med att få faderns skuld till David Amia betald ur Peder Anderssons bo, eftersom sonen tog arv efter fastern och icke efter sin far. *Kerstin Svensdotters* arvingar ägde icke rätt till den halva tomt och det hus, som *kommissarie David Amia* skulle ha skänkt till Peder Andersson och hans avlidna hustru Kerstin Svensdotter, som varit Amias tjänstehjon, på deras bröllopsdag. Eftersom Kerstin Svensdotter hade avlidit barnlös ”så går samma gifft eller gåva tillbaka till Commissarie Amia efter Stads Ervdb 20 Kap., såwida den kunde gifftwin warda. Och i det fall dhet intet gifwit woro, kunna arfwingarna ey heller någon lott eller deel dher uti fordra, emedan dhe icke kunna bewisa, att densamma har warit hins dödas hins egit och lagfångna aflingegods”.

I Göteborgs stifts herdaminne säger G. W. Skarstedt, att komministern i Marstrand *Olaus Petri Lindberg* var son till sjömannen och borgaren i Göteborg Per Olsson och *Maria Bonaea*, dotter till *kyrkoherden i Böne Christopher Thoreri Bonaeus*. Detta rimmar illa med att (Per Andersson Hijsings) arvinge *Cecilia Pedersdotter (möjligen Sven Printz hustru)* på sina och hennes frånvarande broders Herr Olai Lindbergs vägnar och Börge Olufsson på sin pupill *Anders Pederssons* vägnar den 6 mars 1686 för 300 rdr courant à sex mark silvermynt på var riksdaler beräknat sålde hus och gård på Köpmangatan öster emot vallen mellan Måns Jönssons gård å östra och Marit Daniel skräddeares å västra till Peder Jonsson (RR 14.6.1686) Denne Peder Joensson är identisk med den Per Joensson Bårekulla, som tillsammans med *vaktmästare Anders Stuu* 12.2.1691 begärde värdering av *Daniel Ivarssons* hus. Sal Peder Joenssons begravning omtalas redan den 8.3.1691. Den 3.12.1691 fick Peder Jonsson Bårekullas änka fasta på den tomt hon köpt av Per Andersson Hijsings arvingar.

Peder Jonsson Bårekullas änka Ingeborg Olofsdotter krävde vid julitinget 1692 i Sävedals härad *Lars Larsson i Mellby* m fl. Det vittnades då om att Peder Bårekulla tillsammans med *Olof Krok* varit till Lidköping för att uppköpa humle. Ingeborg Olofsdotter gifte snart om sig med Gert Dames (Damesson) men det blev ett kort äktenskap. I Gustavi räkenskaper kan man läsa om Gert Dames hemmavigning den 16.7.1692 och om hans begravning den 24.1.1698. Felaktigt kallas hustrun Ingeborg Håkansdotter, när det i räkenskaperna förklaras strida mot kyrkoföreståndarens instruktioner, att Gert Dames hustru hade köpt stolrum i domkyrkan av *hustru Gro Eriksdotter* (9.9.1696). Gert Dames bör vara son eller sonson till den *Gert Dames (d.ä)*, som i mantalslängden 1637–44 omtalas som bosatt i landeriroten och vars änka omtalas 1646. Enligt magistratsprotokollet 1708 (s 311b) hade Per i Bårekullas barn *Gustaf Pehrsson*, *Karin* (6.43) och *Maria* styvfadern Gert Damesson och modern Ingeborg Olofsdotter. Gert Dames änka övertog gården enligt tomtöreslängderna 1704 omtalas där mågen *Anders Nilsson murmästare* (se 6.43) men gården ägdes 1710 av styvdottern Marias Pehrsdotters Bårekullas man

Jon (Jonas Carlsson)

(bror Anders Carlsson). Hos honom bodde 1714 *Torsten skrädde* (vilkens fattiga änka bodde kvar 1717). 1717 värderades tomten till 120, huset till 200 och lösegendomen till 50 d smt. Hos tobaksskattande Jonas Carlsson och hans hustru Maria Bårekulla bodde 1717 föravskedade soldaten *Anders Siöberg* med sin hustru *Maria Nilsdotter* (begr. 15.4.1733)

Maria Bårekulla var änka 1720 men bouppteckning ägde inte rum förrän 2.1.1723, då Jonas Carlsson berättas efterlämna gård på Köpmangatan mellan handl Wilhelm Printz i öster och murmästare Anders Nilsson i väster. Maria Bårekulla gifte om sig med

skomakaren Jacob Jonsson Stigman,

Maria Bårekull fick böta för otidigt sängelag i augusti 1723. Jacob Stigman fick burskap som hökare 20.2.1723. Hans gård på Köpmangatan uppbjödsden 25.11.1728 av *Olof Gunnarssons änka* för 30 dalers skuld Jacob Stigman ägde dock gården ännu 1764. *Stadstimmerkarlen Jon Larsson* bodde ibm 1730.

Vid septembertinget i Säve 1738 vände sig Jacob Stigman å sin hustrus och hennes syskonebarn hustru *Ingeborg Andersdotters* vägnar mot Anders Thorsson och Gunne Andersson i Mellby angående bördlösen efter Karin Gunnarsdotter (gift Anders Thorsson) till $\frac{1}{4}$ i Mellby Storegården. Också bonden Per Andersson i Ugglum ville lösa.

Den 6.7.1747 berättade Jacob Stigman i brev till magistraten (EIIb:43) att han i 24 år ha varit skattedragare och lika länge gift. Han hade 5 barn, varav endast ett hade varit honom olydigt. Modern och dottern sökte att ”i grund honom nedstörta”. Han talade om deras falska och politiska uppsåt. De inbillade sig att ha inköpt honom i hospitalet ”till fribröds åtnjutande” med 300 d smt, men det hade de gjort med hans i Ostindiska Kompaniet intjänta pengar. Ingen kunde så slätt avfärdas med lin- och gångkläder som han som fick ett gammalt bolster med grovt blaggar svar och tvenne putor stoppade med ängegräs. Dessa persedlar hade han ej kunnat bruka, ej heller hästtacket av hår ville han bruka utan hade använt ”ett gammalt täcke med halm och min gamla kappa till ”påbredsla”, som jag köpte för 26 år sedan, dock nu utsletin”. Han klagade över skötseln under sin svåra sjukdom. Hans styvdotters man *Salomon Hellström* hade utfått sin hustrus fäderne 150 d smt.

Enligt kämnärsrättens handlingar (K AIII:3) vände sig hustru *Helena Elisabeth Ambach* 10 april 1753 contra *hustru Ingeborg Stigman*, vilkens föräldrar var borgaren Jacob Stigman och Maria Stigman. Jacob hade aldrig hört dottern förbanna henne men det hade modern gjort (Ingeborg hade kallat henne ”gisslekammar-Canallie”. Ingeborg var ofta överlastad, varför modern hade förmanat henne. Dottern hade för några år sedan varit sjuk och berövad alla sinnen.

Hustru Ambach anklagade Ingeborg för att hon hade tillsänt henne en smädeskrift och beskyllt henne för att taga ett svinhuvud, som vid pass tre veckor tidigare, då hustru Ambach besökt *Madame Cornelia Hall*, skall ha stulits från värdinnan. Hon skall sedan fått veta att hustru Ingeborg Stigman skall ha tagit *Cornelia Halls* svinhuvud och sålt det för ett kvarter brännvin, vilket hon på söndagsmorgonen skall ha ”utsupit” på sängen. Smädeskriften skall ha innehållit ord för ord följande:

”Jag beder Eder Madame Swinehöfwa att ni är så god låter mig avstå mine 16 styfwer med godt Consens men jag har icke ordsak at tacka Eder för i går men när ni minst tror mig om så skall det komma Er till godo. Dotern [?] bak dören, kyssning met i röfwa. Hwar jag ser Er, så skall ni få heta Madame Swinehöfwa.” [A tergo står ”Till min k.syster Helena Elisabeth Wennerström”.]

Denna sedel skall hustru Kersti Andersdotter ha burit till käranden, utsänd från Ingeborg Stigman.

Svaranden skall också skickat ytterligare ett brev och kallat henne ”tjuvekona”. Vittnen skulle vara *soldaten Jonas Berg* och hans hustru *Barbro Andersdotter*, *soldaten Hans Nilssons hustru Kersti Andersdotter* och *soldaten Albrecht Killbergs hustru Stina*.

1) 13.4.1753 (Gbg K AIII): Soldaten Bergs hustru Barbro Andersdotter berättade att Ingeborg Stigman skulle lördagsaftonen ha kommit med ett halvt svinhuvud under kappan, som hon på söndagen sålde till sin syster att koka i kålen till middagen. Hon visste ej var Ingeborg hade fått det ifrån.

2) Jonas Berg vittnade: Ingeborg Stigman tog detta svinhuvud en lördagsafton från Ambach och sålde det söndagsmorgonen därefter till sin syster för ett kvarter brännvin. På söndagsmorgonen hade Ingeborg Stigman kommit till vittnet och sagt: ”Ambachskan vill ha dess robe och om det intet annat är så vill den Hor Canaillen Praeses äfwen ha mutor af mig, hwar kan jag taga allt detta?” Vittnet hade inte hört några okvädingsord parterna emellan.

Ingeborg Stigman var varje dag drucken och full. Nästan var afton gick en myckenhet manfolk till henne, som stannade där långt in på nätterna, då Ingeborg Stigman fick både näsdukar och fyradalerssedlar. Hon hade förbannat sina föräldrar och svurit på sin moder och bett ”Fanen” fara åt henne och sagt om modern, att hon var en ”gisslekammare Canallie”.

3) Kersti Andersdotter. Svinhuvudet hade Ingeborg Stigman sålt till sin syster antingen för 6 öre eller ett kvarter brännvin. Då systemen fick svinhuvudet hade Ingeborg S. haft en brännvinsbutelj i handen som hon gått till boden med.

Vittnet kunde inte berätta om svinhuvudet var stulet eller ej, Kersti visste inte, vad det stod i den sedel hon bar från Ingeborg Stigman till hustru Ambach. Den var förseglad och utanskriften hövlig. Ingeborg band peruknät och mest var afton gick åtskilliga perukmakaregesäller samt annat manfolk till henne men ändamålet kände inte vittnet. Kerstin Andersdotter hade ombetts att säga till hustru Ambach att ej riva sönder brevet.

4) Stina Killberg hade av Ingeborg Stigman skickats att fordra penningar av hustru Ambach men denna hade svarat, att när hon bär tillbaka svinhuvudet, som hon har stulit, skall hon få penningar.

Då hade Ingeborg bett Stina bära ett brev med detta innehåll till hustru Ambach: ”Detta skriver jag till Eder. Till dess i bevisar mig, att jag stulit svinhuvudet skall i vara en tjuvkonas.” Hustru Ambach rev sönder brevet och kastade det i kakelugnen. Ingeborg Stigman hade sagt om hustru Ambach, att hon var ett elakt folk och var i kämnärsrätten inprotokollerad för att hon inte ville betala det hon var skyldig. Ingeborg hade kallat sin mor ett gammalt troll och pest men visste inte, vad hon hade för näringsmedel eller om systemen hade brännvin att sälja. Sedermera hade Ingeborg Stigman skickat hustru Killberg till hustru Ambach att fordra 16 styver, vilken svarat att då hon för sina tekoppar tillbaka skall hon få penningar, varefter Ingeborg skrivit brev till hustru Ambach. – Ingeborg hade sagt: ”En sådan mor vore värd att grafwa i helvetet.” När föräldrarna sista gången gick till nattvarden kallade Ingeborg honom för en hospitalstok och modern ”gisslekammare-Canallie” med vilka hon ej ville gå till Guds bord (ånyo talades det om Praeses som ”HorCanaille”).

Om överskulden Ådahl hade Ingeborg sagt ”om den Canaillen inte fått sin vilja med mig, så hade han kastat mig ut för trapporna”.

Maijgren begärde, att Ingeborg skulle sättas i häkte. Hon hade uppmanats att stanna i RR-gången men försökte ta till flykten men hejdades av stadsbetjänter.

Den 25 maj förklarade Ingeborg Stigman, att hon själv inte hade fullständigt förstånd och att hon i sin huvudsvaghet skrivit brevet till hustru Ambach samt talat mot sina föräldrar. Det beslöts att Ingeborg skulle besiktigas av stadsfysikus Zimmerman och Meister. Den 26 maj remitterades saken till RR efter de ovannämnda läkarnas attester.

Maria Bårekulla-Stigman efterlämnade enligt bouppteckning den 31.7.1747 hus med hel tomt på Köpmangatan värderat 700 d smt. Enligt Berg (II:9–10, 382) hade till begravingen använts 2 svepningslakan samt skjorta och särk för mannen och hustrun.

Tydiligen gifte Jacob Stigman om sig ty 1755 och 1760 skrivs gården på borgaren Jacob Stigmans hustru.

I ett brev till RR:s protokoll berättade handelsmannen och *hospitalsföreståndaren Jonas Eriksson* den 9.3.1768 att Jacob Stigman på anhörigas anmodan hade intagits i hospitalet såsom en dåre och ursinnig människa. Man fruktade att liknande skulle inträffa i framtiden, varför man hade begärt inventering av Stigmans egendom.

Jacob Stigman ansåg det icke möjligt för Jonas Eriksson att bevisa, att han skulle ha varit en ”dåre och en ursinnig man”. Han bekände, att hans hustru och barn för hans svaga sinnes skull hade fått honom intagen 1747 emot 300 d smt. För att förnöja sina kreditorer hade Stigman den 12.12.1764 varit tvungen att försälja hus och gård här i staden ”begärande Herr Hospitalsbokhållaren Ahlbom av mig till låns 100 d smt, vilken, när det honom blev nekat, för mig från ovan nämnda dato hade innehållit mitt underhåld eller försörjning vid Hospitalet. Nöden tvingade mig således, då all föda och underhåld blef mig betagit att efter 3ne månaders wistande därstädes utan föda, gå därifrån och på annat lofligt sätt söka min föda”.

Den som 1764 köpte gården var

besökaren vid sjötullen Bengt Skog

Han betalade 30-penningden 2 mars 1765 med 70 daler för hus och gård på Köpmangatan, som han köpt av före detta skomakaren Jacob Stigman för 2 100 d smt (första uppbud 1 april 1675). Huset var beläget mellan direktören för Ostindiska Kompaniet Herr Martin Holtermans bakgård å östra och vaktmästaren vid PostContoret herr Ambjörn Eeklers hus å västra sidan. 1773 värderades besökaren Bengt Skogs hus och gård på Köpmangatan jämte två små ödetomter nedanför Kvarnberget. Den 19.1.1774 ansökte B(engt) Skog och *Lorentz Skog* om auktion på sin sal kära hustrus och sin kära moders hus och gård på Köpmangatan och två små ödetomter m.m. (Bengt Skog omtalad ½ 10.30 1/4 tomt)

1775: Extra vaktmästare Johan Qwillström

Åren 1785–86 var snickare Rosenbrocks och pastejbagaren Georg Friedrich Kieppe ägare, 1787 enbart den senare, ibm detta år *handelsman Johan Back*.

Bouppteckning efter pastejbagaren Georg Friedrich Kieppe, död 28.2.1790, ägde rum 4.5.1790. Han efterlämnade hus och tomt 6.44 på Köpmangatan, värderat 1225 rdr specie (samma grannar som vid Bengt Skogs uppbud 1765). Hans änka Maria Eklund (död 13.12.1830) gifte om sig med f.d. löjtnanten vid Kungl. Flottan Carl Christian C Wennersten, år 1800 kallad L T uppsyningsman och 1807 kallad överuppsyningsman. Han avled 4.4.1834.

Senare uppbud av 6.44

slaktare C Peters

25.6.1855